FiCom ry | Elina Ussa
30.1.2023

FiComin lausunto kansallisesta sopeutumissuunnitelmasta ilmastonmuutokseen. Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa. VNS 15/2022 vp

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt FiComilta lausuntoa VNS 15/2022 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030: Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa.

FiComin keskeiset viestit

- ICT-alalla on iso kädenjälki energiansäästöä ja energiatehokkuutta toteutettaessa. Tietoliikennealan tarjoamat tuotteet ja palvelut auttavat kuluttajia ja muita toimialoja parantamaan omaa energiatehokkuuttaan mm. liikenteessä, teollisuudessa, rakentamisessa ja etätyössä.
- Pysyäksemme kehityksen kärjessä on huolehdittava siitä, ettei tietoliikenneverkkojen käyttämän sähkön hinta nouse esteeksi, vaan verkkoinvestoinnit voidaan toteuttaa Suomen kilpailukyvyn turvaamiseksi ja parantamiseksi. Digitaalinen infra tulisikin sähköverotuksessa siirtää alemman sähköverokannan piiriin.
- Sähkön hinnannousun hillitsemiseksi sekä energiajärjestelmän tasapainottamiseksi tulee uusien älykkäiden energiajärjestelmien käyttöönottoa vauhdittaa ja energian varastointimahdollisuuksia eri tavoin edistää.

Yhteiskuntamme ei toimi ilman digitaalista infraa, jota taas ei ole olemassa ilman sähköä. Toisaalta myös sähköverkot ovat täysin riippuvaisia tietoliikenneyhteyksistä. Varautuminen mahdollisiin sähköpulan aiheuttamiin häiriöihin on Suomessa kansainvälisestikin poikkeuksellisen hyvä.

Kun sähkön hinta nousee, se lisää yhä enemmän painetta kehittää myös digitaalisen infran energiatehokkuutta. Uusi teknologia on entistä energiapihimpää. Hyvä esimerkki on mobiiliverkkojen sähkönkulutuksen kehittyminen. Verkossa siirretyn mobiilidatan määrä on reilussa viidessä vuodessa kuusinkertaistunut. Samaan aikaan datansiirron sähkönkulutus on laskenut 75 %. Kun energiasyöpöt 3G-verkot suljetaan vuoden 2023 jälkeen, odotettavissa on jälleen merkittävä parannus.
Tilastokeskuksen mukaan ICT-ala käyttää Suomessa 1,55 % kaikesta sähköstä, mutta sen osuus maamme kasvihuonepäästöistä on vain 0,04 %. Suomessa käytetty sähkö onkin pääosin hiiletöntä.

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on välttämätöntä, että yhteiskunnan vihreä siirtymä toteutuu. Digitalisaatio ja sähköistyminen ovat tärkeä osa tätä muutosta. Tiukat tavoitteet tarkoittavat koko energiasektorin myllerrystä seuraavan vuosikymmenen aikana. Digitaaliset energiantuotannon ohjausjärjestelmät kuluttavat sähköä vain murto-osan verrattuna siihen, kuinka paljon energiatehokkuus paranee.

ICT-alan ilmastovaikutuksia arvioitaessa onkin otettava huomioon myös alan merkittävä hiilikädenjälki, joka kuvaa sitä, kuinka erilaiset toimet auttavat hillitsemään ilmastonmuutosta. Positiivinen hiilikädenjälki syntyy siitä, että yrityksen tarjoama ratkaisu pienentää jonkun toisen hiilijalanjälkeä. Selvityksen mukaan esimerkiksi mobiili tietoliikenne mahdollistaa hiilidioksidipäästöjen vähennystä lähes kymmenen kertaa enemmän kuin mitä se aiheuttaa.

Vihreä siirtymä, kiertotalous ja alueellinen elinvoimaisuus tarvitsevat vahvan tietoliikenneinfran. Meillä sellainen on: 4G-verkko kattaa käytännössä koko väestön ja 5G-verkkokin jo noin 85 %. Nopean kiinteän laajakaistayhteyden saa halutessaan lähes 80 % väestöstä. Suomessa mobiilidata on kuluttajille edullista ja sitä käytetään eniten maailmassa. Suomalaiset pk-yritykset ovat 5G:n käyttöönotossa edelläkävijöitä.

Digitaalinen edelläkävijyys on Suomen keskeinen kilpailutekijä. Suomessa viestintäverkot ovat rakentuneet pääasiassa markkinaehtoisesti erittäin kilpaillulla markkinalla. Teleyritykset investoivat verkkoihin joka vuosi noin puoli miljardia euroa. Summa jakaantuu melko tasan kiinteän ja mobiiliverkon kesken. Välttämättömiä investointeja, joita moderni yhteiskunta menestyäkseen tarvitsee, ei kannata hidastaa kireällä verotuksella. On hienoa, että Marinin hallitus toteutti konesalien verouudistuksen ja poisti niiden verokohteluun vaikuttaneen keinotekoisen kokorajan. Suomen globaali kilpailukyky parani päätöksen myötä merkittävästi.

Sama muutos pitäisi laajentaa koskemaan koko digitaalista infraa. Mobiiliverkoissa älykkyys ja datan prosessointi lisääntyvät koko ajan, joten myös mobiilitukiasemien tulee datakeskusten tavoin kuulua teollisuussähkön veroluokkaan. Tällä hetkellä mobiiliverkon sähkövero on 45-kertainen konesaleihin verrattuna. Veromuutos vaikuttaisi valtion tuloihin on noin kymmenen miljoonaa euroa.

Huoltovarmuuden ja varautumisen edistämiseksi viestintäverkkoihin on tehtävä jatkuvasti lisäinvestointeja, joilla mm. parannetaan tukiasemien varavoimaa. Sähköveron alennus olisi osaltaan yhteiskunnan kompensaatiota näille huoltovarmuusinvestoinneille.

Kehityksen kärjessä pysyäksemme meidän on huolehdittava siitä, etteivät tietoliikenneverkkojen tarvitseman sähkön kustannukset nouse esteeksi tulevaisuuden verkkoinvestoinneille. Edistyksellinen digi-infra on Suomen kilpailukyvyn ja vihreän siirtymän yksi tärkeimmistä edistäjistä.

Elina Ussa
toimitusjohtaja
FiCom ry